

MELDING FRA FELLESUTVALGET

INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

DATO: APRIL 2020

ARENA: EPOST

DELTAKERE: FELLESUTVALGET FOR
BONDELAGENE I INDRE ØSTFOLD VED
LEDER THOMAS RIISER

Ny kommune, ny kommuneplan!

For å lage en god plan inviterte Indre Østfold kommune lokalt landbruk til workshop 11. mars 2020. Kommunen ønsket å finne ut av hva som gir trivsel og hva som er typisk for Indre Østfold kommune. Det var valgt ut fem temaområder kommunen ønsket å høre innspill på: folkehelse og levekår, klima, økonomi, næring og samskaping. Som følge av covid-19-situasjonen ble workshopen avlyst. De som hadde meldt seg på workshopen ble oppfordret til å sende innspill digitalt. Disse innspillene ligger i meldingen «Digitale meldinger.»

Siden den planlagte workshopen ble avlyst sendte leder av Fellesutvalget for bondelagene i Indre Østfold, Thomas Riiser, innspill på vegne av Fellesutvalget. Innspillene under er gjengitt nøyaktig slik de ble skrevet. Indre Østfold kommune har ikke gjort noen vurdering av innspillene. Innspillene fra Fellesutvalget vil bli sendt til politikerne som tar med seg disse i det videre arbeidet med kommuneplanen.

TEMA: Verdiskaping og næringsutvikling

Hvordan kan Indre Østfold kommune bedre legge til rette for bærekraftig vekst og utvikling i landbruk og annen næring?

- Legge til rette for enklere omdisponering av tomme landbruksbygg og etablering av ny næring på gårdsbrukene. Det står i dag mange tomme landbruksbygg bortover, og disse kan med fordel utnytted til andre type næringer. Enten om bonden selv ønsker å starte med en annen næring eller å leie ut bygget. Dette igjen vil føre til mindre omdisponering av dyrkbart areal.
- Legge til rette for levende bygder ved å forenkle søknadsprosessen og gi enklere tilgang til å kunne etablere bolig nr. 2 på gårdsbrukene i Indre Østfold. Vi er nå Norges største jordbrukskommune, og vi vil ha en rekke generasjonsskifter på disse fremover. Ofte er det helt essensielt for drifta på gården at senior er aktiv deltaker etter et generasjonsskifte. Senior har gjerne også veldig sterke følelser knyttet til gården, og ønsker derfor å bo i nær tilknytning. Før i tiden var det tilnærmet «normalt» at den forrige generasjonen bodde på gården, for å kunne være delaktig i drifta. Det oppleves nå som ekstremt vanskelig å få etablert en bolig nr. 2 i tilknytning eller på gården, slik at mange da gir opp. I verste fall vil da også neste generasjon gi opp hele drifta. Her bør med fordel kommunen være mer fleksible, men selvsagt uten at det skal gå ut over dyrket mark.

TEMA: Økonomi

Hvordan kan Indre Østfold kommune forenkle måten kommunen løser oppgavene sine på for å kunne opprettholde gode tjenester i fremtiden?

- Her må kommunen legge opp til økt bruk av lokale tilbydere. Fra landbrukets side tenker vi da spesielt på innkjøp av mat og drikke til alle kommunens lokasjoner. I indre Østfold har vi en rekke lokale matprodusenter og foredlere. Jeg opplever her at vi nå har startet på et samarbeid rundt dette, og innkjøpsavdelingen har også utlovet et «innkjøpsseminar» til høsten i den anledning. Vi skal også avholde et stormøte for lokalmatprodusenter, i samarbeid med Gullkorn. Men fokuset må gjennomsyre organisasjonen. Bruk av lokale tilbydere på tvers av enhetene gjør at vi bevarer arbeidsplassene innenfor egen kommune. Det er ikke slik at man alltid bør gå etter den laveste prisen. Vurderingskriteriene i anbud bør derfor revideres og se på muligheten for å endre på vektleggingen. Kvalitet bør komme foran kvantitet.

TEMA: Samskaping

Hva skal til for at du blir mer engasjert i utviklingen av Indre Østfold kommune?

- Fra landbrukets side er jeg opptatt av at vi må synliggjøre det mangfoldet vi har i næringa i Indre Østfold og hva landbruket betyr for kommunen. Jeg opplever at vi har et godt samarbeid med avd. Landbruk og at vi blir lyttet til og håper at vi også blir dratt med i andre sammenhenger
- Ut ifra et samfunnsperspektiv er det noe med å involvere landbruket også i forhold til beredskap. Bønder og andre innenfor landbruket eller næringsmiddelindustrien har mye kompetanse og utstyr som kan være til stor nytte for en kommune i utarbeidelsen av deres beredskapsplaner. Eksempelvis kan vi nevne møkkavogner fylt med vann være til stor hjelp ifht. brannsikkerhet, samt å komme til der hvor store brannbiler ikke kommer til.

TEMA: Klima

Hvordan kan kommunen legge til rette for at du og andre innbyggere kan ta klimavennlige valg?

- Motivere landbruket til å ta i bruk ny teknologi, samt ha fokus på kompetanseheving i landbruket. Eks. støtte til bruk av N-sensor? (presisjonslandbruk)
- Forutsigbarhet og langsiktig tenking på planarbeid – inkludert miljøtiltak på gårdene. Dette må gjøres i samarbeid med landbruket og ikke gi bøndene følelsen av at det er noe som blir «tredd nedover øra».

TEMA: Folkehelse og levekår

Hvordan kan vi sammen sikre at alle får delta og bli inkludert i samfunnet vårt? (Fritid, jobb og skole)

- Samarbeid med landbruket ifht. arbeidspraksis for elever som har mer praktiske behov, for å forhindre «drop-outs».
- Bidra med å synliggjøre landbruket og landbrukets betydning for samfunnet. Mange bønder føler seg utstøtt og sett ned på, mye knyttet til ulike artikler i media rundt klimagasser, dyrehold osv. Nå i denne korona-tiden ser det derimot ut til å endre seg litt, men vi må forhindre at det faller tilbake i gammelt mønster igjen.
- Helsetiltak rettet mot landbruket – Å komme seg bort fra gården og møte andre, mens man også holder seg i fysisk aktivitet. Dette kan også virke forebyggende på bondes psykiske helse. Å være bonde kan være et ensomt yrke og det er derfor viktig at det oppfordres til enkle sosiale forekomster.